

Det må man gerne

På klitfredede arealer må man færdes til fods og opholde sig i korte tid. Færdsel kan ødelægge vegetationen, og megen færdsel kan gøre det nødvendigt at reparere skader, undertiden de samme steder år efter år. Specielt på stejle skråninger giver kravlen og rutschen blottede sandflader, der hurtigt kan udvikle sig til alvorlig sandflugt.

De danske klitter er åbne for færdsel i højere grad end klitterne i vore nabolande. Det er imidlertid vigtigt, at vi også i fremtiden kan færdes i og glæde os over den storslåede klitnatur.

Det må man ikke

På de klitfredede arealer er det forbudt

- at ødelægge plantevæksten, f.eks. ved at rutsche i klitten
- at foretage gravearbejder
- at bygge, anlægge veje, anbringe hegn, bænke, trapper, fliser, skilte, flagstænger, antenner o.l.
- at campere under nogen form
- at bruge ild, f.eks. tænde bål, grille osv.
- at køre bil, cykle og ride
- at opholde sig nærmere andres boliger end 50 m
- at efterlade papir og andet affald
- at undlade at have hunden i snor

På nogle strandbredder (den flade strand) er det dog tilladt at køre bil, cykle og ride, og ofte kan man lave mindre bål i strandkanten, men selvfølgelig ikke brænde fyrregrene, der er brugt til sandflugtsbekæmpelse.

Klitten må gerne betrædes - men trød varsomt

Skån klitten ved at benytte eksisterende stier, og ved at værne om de dæmpningsarbejder, der udføres.

Klitmyndighederne

Klitmyndighederne er det lokale statsskovdistrikt under Skov- og Naturstyrelsen, der administrerer klitfredningsbestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, og som har ansvaret for gennemførelse af sandflugtdæmpning.

Ved årlige klitsyn, der foretages af statsskovdistrikterne, afklares hvor der skal udføres dæmpningsarbejder. Arbejdet udføres af skovdistrikterne og betales af staten og kommunen.

I klitter, der ligger uden for klitfredningszonen, skal ejeren selv sørge for at dæmpe sandflugt, der kan genere omgivelserne. Hvis det er nødvendigt, får ejeren besked på at udføre dæmpningsarbejder af det statsskovdistrikt, der har tilsyn med området.

Klitsyn annonceres i lokale aviser og afholdes hvert år i forsommeren. Her har man mulighed for at drøfte sandflugtsproblemer, som man er berørt af.

I spørgsmål om klitfredning, sandflugt og lovgivning herom kan henvende sig til følgende af Skov- og Naturstyrelsens statsskovdistrikter:

Nordjylland - 98 44 19 11

Hanherred - 98 23 54 22

Thy - 97 97 70 88

Klosterheden - 97 81 00 33

Ulborg - 97 49 14 00

Oxbøl - 76 54 20 10

Lindet - 74 82 61 05

Skov- og Naturstyrelsen

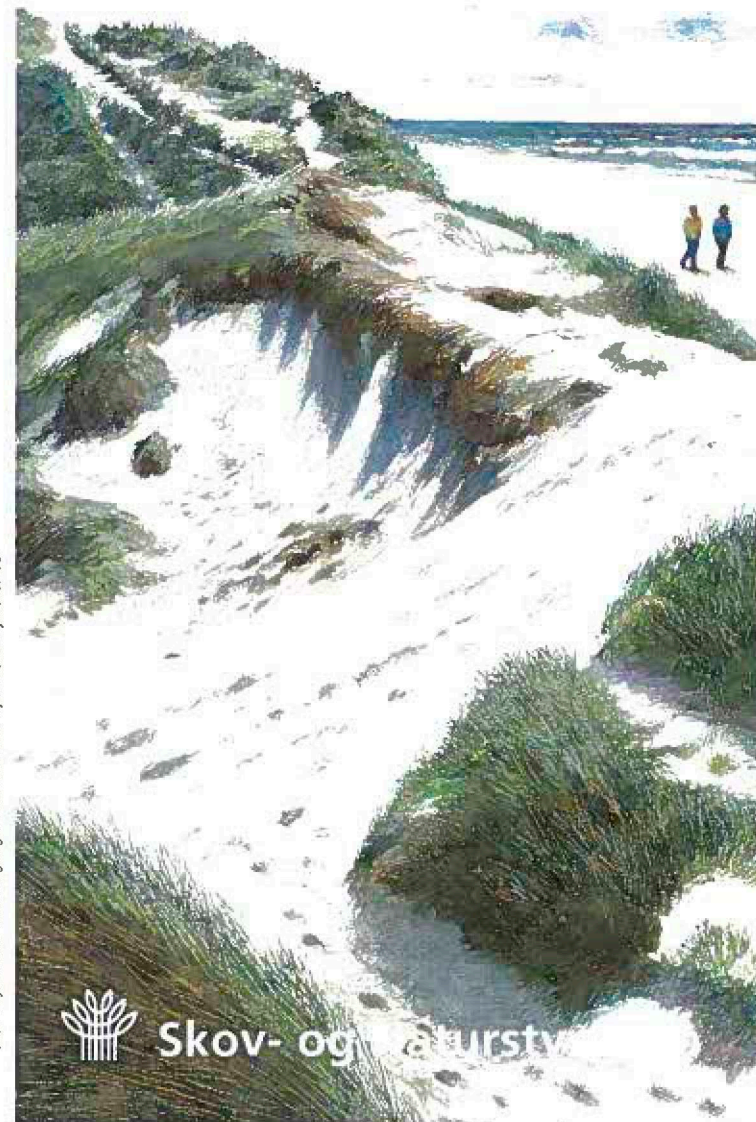
der hører under Miljøministeriet, forvalter naturarealer over hele landet, og driften heraf tilgodeser både friluftsmål, produktionshensyn og beskyttelse af natur- og kulturværdier.

Skov- og Naturstyrelsen,
Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Tlf. 39 47 20 00 Internet: www.sns.dk

Klitter

-benyttelse og beskyttelse

Vore klitter langs Vesterhavet er som naturtype noget særligt, og de store klitstrækninger er enestående i europæisk sammenhæng. Klitten er blevet et meget yndet ferie- og friluftsmål, både for danske og udenlandske besøgende. Klitten er imidlertid sårbar over for indgreb og ukontrolleret færdsel. Den kan blive nedslidt med risiko for sandflugt, og det kan have konsekvenser for klitnaturen og for samfundsskabte værdier. For klitterne på den jyske vestkyst, samt på Fanø og Rømø gælder derfor særlige regler.

Klitter - et levende landskab

Vore udbredte klitområder skyldes en kombination af menneskets udpining af landbrugsarealer og af havets og vindens virksomhed gennem årtusinder. Havet aflejrer sand på stranden, og vinden fører det ind over land, hvor det opfanges af forhindringer og danner klitter. Havet og vinden kan også nedbryde klitter. Klitten er således under stadig bevægelse og omformning, og derfor har beboelse i og op til klitter altid voldt problemer.

Klitfredningen er på privatejede arealer afmærket med klitfredningspæle, betonpæle hvori er stemplet et K under en kongekrone.

Bidende Stenurt   Strandsnerle   Gul Snerre   Klit Stedmoder

Sandflugtsdæmpning

Hvor klitten er blotlagt, er det ofte nødvendigt at forhindre eller dæmpe sandflugt. Disse dæmningsarbejder kan ske på flere måder. I nogle tilfælde formes klitten ved at jævne brinker og skarpe kanter med skovl eller spade, så vinden afbøjes og ikke finder angrebepunkter. I slugter og større vindbrud sættes eller udlægges ofte fyrregrene, der kan opfange flyvesandet.

Når klitten er formet, kan dæmningsarbejdet fuldføres ved tilplantning med hjælme, et græs, der specielt har tilpasset sig forholdene i den levende klit, og som breder sig i klitten og herved binder sandet. De nyplantede hjælme tåler ikke færdsel, så det er vigtigt, at nyplantningen får lov at udvikle sig i fred.

Færdsel i klitten kan visse steder skade vegetationen så meget, at det giver anledning til sandflugt. Derfor befæster man ofte stier med halm, flis eller lignende, og en afspærring af uønskede stiorløb kan være nødvendig indtil vegetationen er gendannet. Mange steder aftales stiernes forløb med grundejerforeningerne.

Hvis der ikke er samfundsskabte værdier i baglandet undlades sandflugtsdæmpning normalt. Nogle klitter får herved mulighed for at "vandre" afhængig af vegetationsforhold og vindpåvirkning. Herved udvikles en dynamisk natur med andre kvaliteter end i den dæmpede klit.

Klitfredning

Efter naturbeskyttelsesloven er havklitten, forstranden og et 100 m bælte bag klitten fredet. Fredningszonen udvides indenfor få år til 300m bortset fra i sommerhusområder.

Fredningen har til formål at fastholde de danske kyster som frie og uforstyrrede landskaber, og skal også ud fra naturbeskyttelsesmæssige interesser sikre klitten som en levende og oprindelig naturtype med dens særegne plante- og dyreliv. Klitfredningen skal herudover varetage hensynet til dæmpning af sandflugt.

Ønsker om at benytte klitten til friluftsliv og feriebebyggelse kan derfor komme i konflikt med disse hensyn.

Hjælme   Mandstro   Sandstar   Klit-kambukke

Marehalm

Strandkvik

Strandarve

